

علی شریعتی

ملاقاتی این بار متفاوت

نویسنده

دکتر عباس منوچهری
ضرر همت علمی دانشگاه تربیت مدرس

مترجم

علی لندی

نگارستان اندیشه

تهران، ۱۳۹۷

سرشناسه: منوچهری، عباس، ۱۳۳۵ -
 عنوان و نام پدیدآور: علی شریعتی؛ ملاقاتی این بار متفاوت/ نویسنده عباس منوچهری؛
 مترجم علی خالندی.
 مشخصات نشر: تهران: نگارستان اندیشه، ۱۳۹۶. شابک: 978-600-8273-37-3
 مشخصات ظاهری: ۳۳۰ ص. وضعیت فهرست نویسی: فیا.
 شناسه افزوده: خالندی، علی، ۱۳۶۸ -، مترجم.
 یادداشت: Meeting Again Differently Historical Trajectories and the Hermeneutics of Difference, 2015
 یادداشت: فارسی- انگلیسی. یادداشت: کتابنامه. همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع: شریعتی، علی، ۱۳۱۲ - ۱۳۵۶. -- نقد و تفسیر. Shariati, Ali --
 Hermeneutics Criticism and interpretation. هرمنوتیک. Hermeneutics عرفان.
 Religious thought -- Iran - قرن ۱۴. -- ۲۰th century
 رده بندی: ۴۸/۲۹۷ رده بندی دیویی: ۱۳۹۶ ۸م۴ ش ۲۳۳/۷۲۳

علی شریعتی ملاقاتی این بار متفاوت

نویسنده: دکتر عباس منوچهری
 عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس
 مترجم: علی خالندی
 نمونه خوانی و نمایه سازی: وحید دریایی
 حروفچینی و صفحه آرایی: مرتضی انصاف منش
 ناشر: نگارستان اندیشه
 چاپ: اول، ۱۳۹۷
 تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان
 طراح جلد: سعید صحابی
 چاپ و صحافی: نسیم

نشانی ناشر: م. انقلاب، ابتدای خ آزادی، خ بهزاد، شماره ۲۹ واحد ۷
 تلفکس: ۶۶۴۳۵۴۲۳ - ۶۶۹۴۲۵۴۲
 www.cins.ir - info@rics.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۳
بخش یکم: جنگ و نظم جهانی	
فصل ۱. دیالکتیک، عصییت و «نظم تمدنی».....	۱۹
فصل ۲. دیالکتیک جنگ و «نظم جهانی».....	۳۷
فصل ۳. آن سور «فرمان استعماری».....	۷۳
بخش دوم: ملاقاتی این بار متفاوت	
فصل ۴. ادوارد سعید: «یک روایت رهایی بخش».....	۹۵
فصل ۵. هرمنوتیک تفاوت - معارف و صلح جهانی».....	۱۱۵
بخش سوم: سرانجام برای آزادی	
فصل ۶. شریعتی و عقل نقاد دینی.....	۱۳۳
فصل ۷. اندیشه رهایی.....	۱۶۱
بخش چهارم: والایی حق رستم	
فصل ۸. انسان و والایی.....	۱۹۵
فصل ۹. حق کمال: فراسوی فضیلت و آزادی.....	۲۵۱
فصل ۱۰. دوستی و عرفان مدنی.....	۲۷۵
منابع.....	۳۰۳
فهرست اعلام.....	۳۱۹

پیشگفتار

زمانه مارمان جنگ و خشونت و ترور شده است. شاید بتوان گفت این وضعیت چونان آشکار شدن یک وضع تاریخی بیش از هر چیز آثار عوامل و اعمالی است که تاریخ را آن گونه که شده بر ساخته‌اند. تاریخ گواه بر این است که جنگ و خشونت هر چند که در اثر عوامل متعددی ایجاد شده‌اند، اما به نوبه خود نیز منشاء ایجاد تغییرات تاریخی با اهمیتی بوده‌اند. در این میان، نقش منافع اقتصادی-استعماری در خلال ادوار مختلف تاریخ، چه به‌عنوان منشاء و چه به‌عنوان نتیجه و اثر، بسیار قابل توجه است. این در حالی است که همیشه در فرهنگ‌های مختلف اصلی‌ترین منشاء میل به صلح، و با هم و بهتر زیستن بوده است.

توجه به مسائل و دغدغه‌هایی از این دست، بنیادی، محوری این مجموعه است. در این مجموعه مقالات، علاوه بر تبیین مفهومی، سافعی، و خواسته‌های گروهی و طبقاتی که عامل ایجادکننده وضعیت‌های مسوزیایا، ده‌اند، سعی شده است پاسخ‌های جدیدی را که به مسئله‌ی «نزاع» و «ساله» در زمانه‌ی جهانی یا تمدنی داده شده است تبیین کند. در این میان «پذیرش تفاوت» به‌جای «غلبه بر دیگری»، و زیستن بر اساس «حقوق و کمال انسانی»، «گفتگو»، «آزادی»، و اندیشیدن با «عطف به رهایی» بدیل‌هایی هستند که در مقابل «جنگ»، «سلطه‌ورزی»، «بهره‌کشی»، «استعمار»، «استبداد»، و «استعمار» اندیشیده شده‌اند. این بدیل‌های فکری-عملی در این مجموعه با بهره گرفتن از آراء هشت اندیشمند مشخص، یعنی ابن‌خلدون (مورخ قرن ۹ هجری)،

شهاب‌الدین سهروردی (فیلسوف ایرانی قرن شش هجری)؛ فردریک نیچه (متفکر قرن نوزده آلمان)، مارتین هایدگر (متفکر آلمانی در قرن بیستم)؛ علی شریعتی (اندیشمند ایرانی معاصر)؛ اتریکه داسل (اندیشمند آرژانتینی معاصر)؛ فرد دالمایر (اندیشمند معاصر آلمانی- آمریکایی) و ادوارد سعید (اندیشمند فلسطینی- آمریکایی) صورتبندی شده‌اند. هر یک از مقالات این مجموعه مستقل از یکدیگر طی سالیان به نگارش در آمده‌اند اما پیوند بارزی با یکدیگر داشته و دغدغه‌های نهایتاً مشترکی دارند. فصل اول ابتدا در مجله پژوهش درباره جامعه است. تاریخچه ابن‌خلدون چاپ شد و در اینجا به‌عنوان چارچوب نظری برای تحلیل تاریخی آمده است. فصل دوم، در سالهای دوران دکتری به‌صورت یک تحقیق در دانشگاه کلمبیا^۱ نوشته شد و سالها بعد با به‌کار بردن نظریه عمران ابن‌خلدون بازنویسی و چاپ شد. مقاله سوم برای کنفرانس «امپریالیسم فرهنگی» در شهر بونن آلمان^۲ ارائه شد که بعداً فصل کتابی شد با همان عنوان، ابتدا به انگلیسی و سپس به آلمانی.^۳ فصل چهارم مقاله‌ای بوده است که به زبان انگلیسی درباره اندیشه سیاسی و استعماری ادوارد سعید نوشته شده که ترجمه آن در اینجا آمده است. فصل پنجم، ابتدا در همایش بین‌المللی گفتگوی تمدن‌ها که در تهران برگزار شد، ارائه شد و سپس با همکاری فرد دالمایر متفکر برجسته آلمانی- آمریکایی در کتابی به انگلیسی با عنوان «گفتگوی تمدنی و اندیشه سیاسی: مقالات تهران» به چاپ رسید.^۴ فصل ششم مقاله‌ای است که ابتدا به زبان‌های انگلیسی و اسپانیایی در ژورنال اینترنشنال پالی‌لوج به چاپ رسید و در اینجا عیناً به فارسی آمده است.^۵ فصل هفتم بازنویسی ترکیب

1. University of Columbia- Missouri.

2. Trier.

3. Cultural Imperialism: Essays on the Political Economy of Cultural Domination. Braodview Press, 2005.

4. Civilizational Dialogue and Political Thought. Tehran Papers. Ed. F. Dallmayr and Abbas Manoochehri. Lexington Book. 2007.

5. اصل این مقاله هم‌اکنون به دو زبان انگلیسی و اسپانیایی در سایت Polylog.org:Forum

دو مقاله است، یکی در مجله *ایران فردا* به چاپ رسیده، و دیگری به عنوان فصلی در کتاب *فراسوی رنج و رویا*^۱، فصل هشتم، تلفیق مطالب سه نوشتار مختلف درباره انسان، هویت، و والایی است که ابتدا به صورت جداگانه نوشته شده بود و اینجا یک فصل شده است. فصل نهم، که به «رابطه میان حق و فضیلت» از منظر میان فرهنگی پرداخته است، بیان تجربه تفکر میان فرهنگی براساس آراء سهروردی و مارتین هایدگر برای پاسخ گفتن به یکی از دغدغه های مشترک فرهنگ های مختلف است؛ و به زبان انگلیسی در مجله *جارید/نخرد* به چاپ رسیده است. نهایتاً فصل دهم در واقع نوعی آنتی تیز برای فصل دوم و سوم است و با وساطت فصول شش تا ده نوشته شده است. قابل ذکر است بدیهی است، که فصولی که درباره آراء شریعتی نبوده اند همگی به سوره بارز متاثر از افکار شریعتی هستند.

زحمت ترجمه مقالات نگارش را آقای علی خالندی به عهده داشته اند که در همین جا از زحمات ایشان سپاسگذارم. تلاش شد که تا حد ممکن سبک نوشتاری ایشان، علی رغم تفاوت با سبک نوشتاری نویسنده، حفظ شود؛ لذا مقالات ترجمه شده به فارسی با مقالات فارسی سبکهای نوشتاری نسبتاً متفاوتی دارند. به علاوه به جهت ساختار این مجموعه، مطالب تکراری در بخشهایی از متن مشاهده می شود که، گرچه گیرنده پذیر بوده است، بابت آنهم عذرخواهی می شود. در نهایت از جناب آقای صادق یاری، مدیر عامل محترم مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی «نگارستان اندیشه» که زحمت انتشار این مجموعه را تقبل کردند کمال سپاسگزاری را دارد. بدیهی است همه کاستی های این کار به نویسنده باز می گردد که از اهل فرهنگ و اندیشه تقاضای نقد و یاری دارد.

۱. *فراسوی رنج و رویا*: روایتی دلالتی- پارادایمی از اندیشه سیاسی- عباس منوچهری. پژوهشکده تاریخ اسلام.